

Přesčas lze nařídit jen z vážných důvodů

Mohu zaměstnanci nařídit práci přesčas? Kolik hodin? Lze to i ve večerních hodinách? Jaká platí pro přesčasy pravidla a jak je to s jejich placením?
Z. Stašová, Brno

Práci přesčas firma zaměstnanci nařídit může, ale musí přitom dodržovat určitá pravidla.

První z nich říká, že je možné konat práci přesčas jen výjimečně a zaměstnavatel ji smí nařídit jen z vážných provozních důvodů. Přesčasy by tak rozhodně neměly být firemním pravidlem. Nařídit je nemůžete pracovníkům, kteří pe-

čují o dítě mladší jednoho roku. Těhotné zaměstnankyně pak nemohou konat práci přesčas vůbec, a to ani po dohodě s firmou.

Za druhé platí, že rozsah práce přesčas na příkaz zaměstnavatele nesmí v jednotlivých týdnech překročit osm hodin a zaměstnanec není povinen pracovat přesčas více než 150 hodin ročně.

Odmítne-li v tomto limitu práci přesčas vykonat, porušuje tím své povinnosti – a to může být i důvodem k výpovědi.

Po dohodě může zaměstnanec konat práci i nad limit 150 hodin, v průměru však nesmí překročit osm hodin týdně za půl roku; kolektivní smlouva může prodloužit toto období až na jeden rok.

Kontrola dodržování limitů přesčasové práce náleží zejména inspekci práce. Zaměstnavatel je povinen evidovat pracovní dobu každého, a to i s rozlišením přesčaso-

Odpovídá:

Marie Janšová

advokátní kancelář Glatzová & Co., v.o.s.

vé práce, noční práce a pracovní pohotovosti.

Třetí zásadou je povinnost zaměstnavatele práci přesčas proplácet. V soukromé sféře náleží za přesčasy příplatek ve výši nejméně 25 procent průměrného výdělku.

Namísto příplatku může zaměstnavatel poskytnout do tří měsíců pracovní volno. Čerpal-li zaměstnanec za přesčasy volno, tato přes-

časová práce se nezapočítává do celkových limitů povolené práce přesčas. Přesčasy do 150 hodin v roce se v soukromé sféře neproplácují pouze vedoucím zaměstnancům, pokud je s nimi mzda sjednána již s přihlédnutím k přesčasové práci.

Vyžadují-li to provozní důvody, může zaměstnavatel nařídit práci přesčas i v nočních hodinách, o víkendu i o svátcích. V takových případech se musí zaměstnancům vedle odměny za přesčasy přidat i příplatky za práci v noci, o víkendu (obě po 10 procentech) anebo o svátcích (100 procent). Všechny příplatky se sčítají. Nařídí-li tedy zaměstnavatel vykonat přesčasovou práci v nočních hodinách o víkendu, zaměstnanec si součtem všech příplatků přivydělá nejméně 45 procent.

Své dotazy zasílejte na adresu firma@economia.cz